

Konservy pro turisty

doporučí

J. V. VONDRÁČEK,

Praha I., Perlová ulice č. 10.

== Račte žádat obšírný ceník. — Zásylky na dobírku. ==

J. & O. Wondráček,

obchod s turistickými potřebami

Praha I., Malé náměstí číslo 459.,

doporučuje

== své levné ==

turistické košile, vlněná lýtka (štuci), kamaše, pásy, klobouky, čepice, hole, torby, ruksaky, haleny, plaidy a podobné.

Humpolecké lodny

na obleky turistické a lovecké, jakož i jemné modní látky anglické a brněnské doporučuje v největším výběru a levných cenách při dobré jakosti obchodní dům

J. Novák,

Praha, Vodičkova ulice, jediné „u Štajgrů“,
Kolín, Rubešova ulice.

== Vzorů na požádání franko. ==

Pro turisty

k výletům a na cesty vůbec doporučuji se co nejlépe od české kuchařky výtečně upravené, konservované

== bažanty, koroptve, zajíce, srnčí atd. ==

v okrášlených plechových krabicích od 30 kr. výše, které možno studené i teplé požívat.

Dostati lze je u firmy

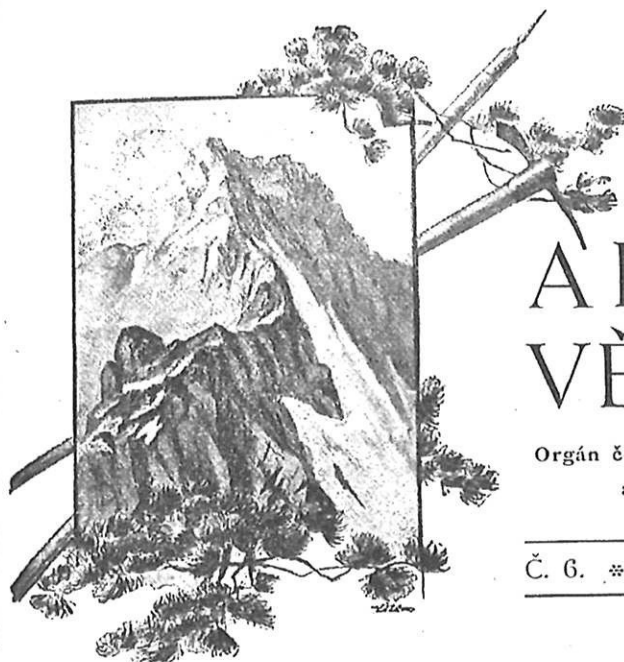
Jan Kužel v Chrudimi.

— — — Ceníky na požádání zdarma a franko. — — —

Mnoho pochvalných uznání a doporučení od vynikajících osob. — — —

Světově známá česká úprava!

Tiskem České grafické společnosti »Unie« v Praze. — Nákladem českého odboru slov. alp. družstva.

ALPSKÝ VĚSTNÍK

Orgán českého odboru slovinského
alpského družstva.

Č. 6. * BŘEZEN. * R. III.

O poměru květeny ku povaze půdy v Alpách.

Napsal profesor F. Nekut.

Město Kitzbühel nebo Kitzbichel v severovýchodním Tyrolsku blíže hranic bavorských i salcburských má překrásnou polohu v prostranném údolí Kitzbühelské Achy na západním úpatí Kitzbühlerhornu (1994 m). Na severu vypíná se Divoký Kaiser, horský hřbet se sráznými, vybledlými, rozsedlinatými stěnami vápencovými, na jihu pak prostírá se skupina Rettensteinská, pohoří temných hor břidličnatých, jejichž svahy až vysoko nahoru pokryty jsou zelenými lučinami. Různý obraz krajinný, který se tu naskytuje pozorovateli, opakuje se též v různém rostlinstvu sousedních pohoří proti sobě se vypínajících. Pažity utvořené z tuhých nízkých ostřic, lomikamenů, jejichž tuhé růžice a podušky římsy a stupně příkrých stěn vápencových přerůstají, žluté kvetoucí prvosenky (aurikule), světle růžové pěnišníky neboli alpské růže (Rhododendron) a bílokvěté náprstníky, které zdobí trhliny skalní, temné lesiky kosodřevinové, vroubené keřky pěnišníku srstnatého (Rhododendron hirsutum L.), jsou rostliny, jež hostí pohoří vápencová, kdežto protější břidličnaté svahy horské porostlé jsou lučinami; jež tvoří hlavně hustě trsnatá tráva smilka tuhá (Nardus stricta L.), a jež zdobeny jsou tu a tam roztroušenými zvonky, prhami (Arnica) a jinými rostlinami složnokvětými, dále křovinami olše alpské a keřky pěnišníků rezavého (Rhododendron ferrugineum L.), který má listy vespod rezavě plstnaté! Tyto zajímavé protivy rostlinstva v jedné a téže krajině překvapí zajisté každého, ba i pozorovatele sebe povrchního.

nějššího, pravý pak přítel přírody a bedlivý badatel táže se po příčině úkazu toho.

Podobný zjev pozoruje se i jinde v Alpách. Na př. v údolí Fullyském, na úpatí Dent de Morcles (2936 m), je zvláště nápadno že levý svah údolí, který má půdu vápenitou, poset je sasankami bílými, kdežto pravý svah s půdou břidličnatou porostlý je hustě sasankami žlutými.

Avšak nejen v Alpách a na horách jeví se tato nápadná protiva rostlinstva, také všude jinde i v rovině můžeme ukaz ten dobře pozorovati. Jak zcela jinak vypadají pestré koberce našich lučin a palouků proti jednotvárnému zelenému hávu našich luk, jež bývají často močálovitě a na nichž rostou hlavně různé ostřice, suchopýry atd. Louky takové dávají pící tvrdou, špatnou a kyselou, a proto je rolníci naši nazývají také „kyselkami“. Rovněž ví každý ze zkušenosti, kdo jen poněkud se zabýval botanisováním, že jiné rostliny na př. hostí stinné lesy, jiné křovinaté stráně a horské svahy, jiné slatiny a močály, jiné písčiny, jiné úrodné náplavy atd. Tu mnohý mimoděk se otáže, proč nerostou za stejných poměrů tepla, světla, vláhy atd. všude stejné druhy rostlinné, a jak vysvětliti si lze tu rozmanitost a pestrost dítek Flořiných. Odpověď na otázku tu není ovšem snadná, neboť zde rozhoduje mnoho různých činitelů, k nimž při rozšíření rostlin dlužno přihlížeti.

Veliký a rozhodný vliv na rostlinstvo má povaha půdy, totiž její fyzické a lučebné vlastnosti. Je s dostatek známo, že některé druhy rostlinné přesně vázány jsou na určitou půdu, tak že nám mohou býti spolehlivými průvodci, dle nichž zcela určitě souditi lze o geologickém útvaru té neb oné krajiny. Zajímavý jsou v příčině té rostliny, jež si libují na půdě vápenité, a jež nazýváme proto rostlinami vápnomilnými (calcicolními) nebo vápennými. Pěkný příklad poskytují nám střední Čechy, kde na vápencích silurských, opukách a jiném útvaru křidovém najdeme bohatou kořist rostlin. Překročíme-li meze řečených útvarů a ocitneme se na př. v jižních Čechách, kde převládá útvar prahorní s vrstvami žuly, ruly, svoru, břidlic, křemene atd., jaká to změna! Květena je tu chudší, jednotvárná a obsahuje druhy téměř všude v Čechách rostoucí. Mnohá typická rostlina, jako vesnovka obecná (*Cardaria draba* Desv.), která v okolí pražském a v útvaru silurském ualeží k nejobecnějším druhům, rostouc všude na mezích, cestách, rolích a rumišťích, zde úplně schází. Jedinou výjimku činí tu ostrovy, kde vyskytují se ložiska prahorního vápence, na nichž květena opět je rozmanitější.

Tam, kde bývala jezera nebo moře, půda bývá proniklá různými solemi, a tu rostou opět význačné rostliny slanomilné, jako slanobýl (*Salsola*), slanorožec (*Salicornia*), bytel (*Kochia*) a j.

Poblíž příbytků lidských půda vedle rozličných solí obsahuje mnoho čpavku, a zde domovem je květena rumná, která často v obrámcích spoustách pokrývá návsí, příkopy, kraje cest rumišť atd. Jsou to zejména rozličné druhy rdesna (*Polygonum*), lebedy (*Atriplex* a *Chenopodium*), šfovíku (*Rumex*), kopřivy (*Urtica*) a j. Vegetace podobná objevuje se velmi záhy i kolem nově vystavených obydlí lidských a zatlačuje úsilně bývalé rostlinstvo, což zvláště dobře pozorovati lze kolem bud, chat a salaší na vysokých horách, kde na blízku vybranější rostlinstvo horské

vymizí. Tam pak, kde bývala drubdy sídla lidská, po nichž té doby není ani stopy, květena rumná nezřídka po dlouhou dobu místa ona prozrazuje.

Z toho, co jsme až dosud seznali, jde patrně na jevo, že podoba rostlin mění se dle povahy půdy, v níž tyto rostou. Je však otázka, jaký vliv tento je, zdali původu lučebného nebo fyzického, zdali totiž rostlina vápna milovná roste na půdě vápenité proto, že tam nachází s dostatek vápna, jež snadno do pletiva svého může pojmáti, nebo zdali teplota vápna, jeho průlinčivost, barva nebo snad jiné vlastnosti fyzické výhodny jsou pro rostlinu takovou. Zdá se, že asi lučebný i fyzický vliv v různém poměru tu spolupůsobí, jak tomu nasvědčují některé úkazy. Stává se totiž nezřídka, že druhy rostlinné, které jsou v polohách nižších a teplejších všude rozšířeny, v polohách drsnějších a vyšších rostou pouze na půdě vápenité. Vápno poskytuje tu asi teplejší půdu, a snad přispívají příznivě i jiné vhodné okolnosti.

Majíce zření k ukazům právě vytčeným, chceme stručně podati nej-důležitější ze článků uveřejněného v časopise „La Nature“, a to Corre-vonem, velmi čilým alpistou, který též jako starosta „Association pour la protection de plantes“ o zakládání alpských záhrad ve Švýcarských veli-kých si získal zásluh. Correvon dokazuje totiž, že květena neboli flora alpská dle lučebné povahy půdy dělí se ve dvě skupiny zcela přesně vyznačené, a to mnohem patrněji, než jak se to jeví i v rovině. Na vy-sokých horách najdeme dle toho, jaká je půda, zdali žulovitá nebo vápe-nitá, dvoje rostlinstvo, totiž jednak rostliny křemenomilné (silicicolní) nebo křemenné, které se vyskytují pouze v okřídách s půdou žulovitou nebo hlinitou, a jednak rostliny vápenné nebo vápnomilné (calcicolní), které se objevují na půdě vápnité. (Příště dokončení.)

*

Skupina Višská.

(Skupina Jóf Fuarta.)

Popisuje Vladislav Rážíčka.

(Pokračování.)

II.

Nomenklatura.

Velká část tohoto odstavce byla již vysázena, když vyšel první oddíl monografie Gstirnerovy*) o západní části Julských alp, obsahující také nomenklaturu částí naší skupiny, a to od Više na východ. Dlužno vytknouti, že prof. Gstirner, který již po léta studoval topografii těchto hor, ne-váhá doznati v mnoha případech slovinský původ názvů a přináší v té příčině hojně historických dokladů, tak že naše vývody v mnohém bodu jsou shodny, což jest zajisté ukaz potěšitelný. Za dnešních dnů budiž

*) A. Gstirner, Die Julischen Alpen. Westlicher Theil: Die Raibler Berge. Ztschft. d. D. Ö. A. V. 1900.

mu tato objektivita, která by se jinak při vědeckém podniknutí sama sebou rozuměla, připočtena za zásluhu; jeť důkazem vážné a věcné práce. Naproti tomu nevzal si Gstimner k srdci vybidnutí Nerudovo dříve citované, zaváděje do oblasti slovinské nová jména německá a méně některá ustálená označení dosavadní způsobem nedoporučitelným. Na některé vývoody Gstimnerovy, s nimiž mi nelze souhlasit, budu reagovati na příslušném místě v průběhu pojednání.

Přejdeme nyní k vlastnímu našemu předmětu.

Jméno údolí Kanalského ukazuje na původ italský; „canale“ zn. čí místo súžené a vhloubené, v přeneseném smyslu též údolí. Než „canale“ jest údolí spíše úzké, což by ovšem nesouhlasilo ve všech částech s lokalitou. Jeť údolí Kanalské největším údolím skupiny; snad měla okolnost tato naznačena býti právě tím, že označeno bylo slovem „canale“ samotným, bez přívlastku, jako ono údolí par excellence, které se vždycky rozumělo samo sebou, kdykoli slovo „canale“ bylo vysloveno.*) Možno ostatně také, že tento přívlastek odpadl během doby. V té formě, jak se ho nyní užívá, nezdá se býti jméno příliš starým. Gilbert a Churchill (The Dolomit-Mountains, London 1865.) místo něho užívají názvu „údolí Pontebanské“. Někdy lze také čísti jméno „údolí Felly“.

Hlavní místa údolí Kanalského, v minulosti i dnes jeho nejdůležitější body, Trbíz a Pontablj (Pontebba) odvozují svůj původ obyčejně z dob římských. Mimo jméno nasvědčuje tomu jen málo nepatrných zbytků římské kultury zde nalezených a převážnou většinou v Celoveckém muzeu uložených. Jak se to má s jmény samotnými, zvíme ihned.

V Trbízi setkávají se tři důležité komunikační tratě: silnice od Běláku, před staletími již významná obchodní cesta; pak silnice do Kanalského údolí a na Predel, nejsnadnější to přechody jednak do Italie, jinak do Přímoří. Predelská je nejmladší, pochází ze XIV. století. Tyto tři cesty — tres viae — zejména cestu z Aquileje do Viruna, po pět století jediný přístup do Italie s této strany, byly prý dosti důležitý již za dob římských, aby daly jméno Tre viis místu na křižovatce jejich založenému. Tak aspoň praví výklad dosavadních autorů, také G. Jäger. Nicméně dlužno uvážiti okolnost, zajisté nemálo důležitou, že silnice na Predel byla založena teprve koncem XIV. stol. V dobách římských tedy v místech Trbíze setkávaly se pouze dvě cesty, které svou důležitostí mohly míti vliv na jméno její. Tím ovšem báhorka o „Tre viis“ mizí a nezbyvá co do původu jména než rekurrovati k označení obyvatelstva pozdějšího. Slovinské pak obyvatelstvo vyměňivši v těchto místech římské legionáře a kupčiky, označovalo osadu jménem Terbiz či Trbíz**). Malý slovinský Terbiz, nynější Dolní Trbíz, žil klidným a idylickým životem téměř po čtyři století, nejevě žádné snahy po expansi. Teprve za panství biskupství bamberského nabyt významu přistěhováním italských železářů, kteří z něho učinili osadu téměř úplně italskou; p řmysl železářský biskupstvím podporovaný, záhy způsobil zvětšení osady (Horní Trbíz), která ovšem po čase, zcela po plánu svých vrchních pánů, byvši

*) Podobně též Marinelli, Guida de canal del Ferro, str. 3.

**) Také Hacquet, Oryctographia carniolica 1784. III. díl, str. 59. píše Trbish (Trbisch).

totálně zgermanisována, jako zralé jablko Němcům do klína padla. V jejich ústech ze slovinského Terbiz stalo se Tarvis. „a“ v první slabice lze snad vysvětliti tak jako ve slově Karnica, kde, správně německým pravopisem psáno, mělo by místo něho státi „e“: Kernica, neboť Slovinci říkají Krnica. Že pak „b“ a „v“ často se zaměňují, ví každé lingvistické dítě. Zřejmo tedy, že nynější jméno Trbíze jest původu slovinského ať již domněnka o „Tre viis“ jest správná čili nic.

Co se týče Pontafllu, jest odvození dosti obtížné, ač zvuk slova ukazuje na pons Fellae; na to poukazuje též forma Slovinci užívaná: Pontablj od Pontavele — (v = b) Ponta Bele — pons Belae a Fellu nazývají Slovinci Bela. Avšak toto odvození jest buď nesprávné anebo byl Pontablj založen na jiném místě, než na kterém nyní stojí. Neboť most u Pontafllu nevede přes Belu, nýbrž přes potok Pontebbanský. Vzdor tomu ono jméno asi bude v souvislosti s mostem, neboť italská Pontebba má ve svém znaku most na skále, jehož dva oblouky jsou na obou koncích hájeny věžemi a znak ten pochází z dob, kdy lidé měli jiné starosti na paměti než etymologii a jazykozpyt, aby si snad pomocí tohoto z běžného jména svého města vyvodili do znaku aitiologický mytůs o mostě. Možno ostatně také, že odvození názvu Pontebba od pons viae (Pontevia) nevztahuje se na most přes řeku, nýbrž na viadukt, jehož potřebu odůvodnily nerovnosti půdy. Dnes jich tu ovšem není. Marinelli*) zmiňuje se také o následující etymologii pons aibe od aiba, aiva, aqua, výrazu to, jenž v okolním kraji častěji se objevuje. Friulci říkají Pontiebe. Pozoruhodno jest, že v listině z r. 1184, kterou Bedřich I. potvrzuje (postoupení poloviny Gemonského mýta patriarchou Aquilejským Gottfriedem hraběti Jindřichu Gorickému,**)) nazývá se italská Pontebba jménem Pontavele, jež souvisí, jak již výše naznačeno, se slovinským Bela. Uvážíme-li, že jméno Bela se objevuje v naší skupině několikrát jako označení prudce tekoucích vod, namítá se myšlénka, zda rovněž prudký potok Pontebbanský, tekoucí územím druhdy zcela slovinským, snad také se tak nenazýval, čímž by celá záhada hravě byla rozřešena. Písemných dokladů ovšem pro tuto domněnku není, vyjma posléze uvedenou listinu, kde jméno osady v tomto znění jest nápadné.

Hacquet***)) píše: „Mabtabl oder Pontabl nach ital. Ponteba, wo auf einer steinerner Brücke, welche über die Fella gebauet ist, die Gränzen von Kärnthen und den venetianischen Staaten ist“. Slovo Mabtabl jest asi pouhou zkomoleninou; není mi známo, že by se někde jinde objevovalo.

Nikoli nezajímavý jest zápis o holdování obyvatel Kanalského údolí biskupu (bamberskému) Jiřímu I. z r. 1577.†) v němž uvádějí se jména „Vkowiz (Ukve), Leopoldskirchen“ a „windischen Pontaffel“; 5. zář. „nach der Malzeit seindt die Herrn Gesandten nach der windischen Pontaffel verraist“. 6. zář. sporádány pak spory „mit den welschen Pontaffler“. Rozeznává se tu tedy výslovně toliko mezi slovinskou a vlašskou osadou; o německé není řeči.

*) Marinelli, l. c. str. 291.

**) O listině té se zmiňuje Marinelli l. c. str. 298.

***)) Hacquet, l. c. str. 65.

†) Sdělení prof. dra. Joh. Frischaufa.

V Kanalském údolí jsou dále tyto osady: Žabnice, Ovčjasas, Ukve, Naborjet, Ušce, Lipaljavas.

Ze německé Saifuitz je skomoleno ze Žabnice, jest očitvidno; osada nebyla nikdy německou. Založena jest na troskách římského sídliště „ad Larices“ zvaného dle modřínů, které i dnes ještě tu hojně rostou, a tudíž je asi nejstarší osadou údolí. Italové nazývají ji Camporosso dle velké jakési bitvy, prý v dávnověku zde svedené.

Jak Ovčjasas přišla k německému jménu Wolfsbach, není dosti jasné. Také tato ves byla od pradávna slovinskou. Potok, o němž G. Jaeger*) praví, že se nazývá Wolfsbach, a od něhož by údolí a osada mohly mít své jméno, označují Slovinci jako Belu (bílá); od něho tedy název pocházeti nemůže. Ovšem jest jméno Wolfsbach staré, objevuje se v listinách z XV. stol. Nicméně není původní.***) Ovčjasasští chovají i dnes množství ovce a tato okolnost stačí dojista k objasnění původu jména. Snad právě tyto ovce, přilákavše vlka z okolních hor, kterého dravý potok schvátí buď, když hladem puze, chtěl se přebrodit, anebo, když pastevci byl zahánán, přispěly takto k utvoření německého jména, jež německým majitelem údolí — zmíněným již biskupstvím bambergským — spíše bylo fedrováno než vlastní slovinské. Jako směšné musí se ovšem označiti, když nesprávný — poněvadž do slovinského milieu se nehodící — název Wolfsbach „překládán“ jest do slovinské jako „Vučjasas“****) — zde vskutku „lucus a non lucendo“; směšnost zvrhá se v nestoudnost, děje-li se tak ne z neznalosti jazyka, nýbrž z germanisatorských choutek a k tomu způsobem a orgány zcela neoprávněnými. Mezi vesničany byl prý všeobecný smích, když tamní staniční dal na zastávce dráhy tabulku s oním nápisem umístiti; bohužel se však nikdo nezasadil o její opravení, ač celá osada je přece slovinská. Je to ještě stále ona samovražedná lhostejnost, o které již před více než sto lety veliký Slovan Hacquet†) uvažoval, jak „přibíráním německých slov, jimž pouze slovanský náter ve výslovnosti se dává, řeč kazí.“

Italský název Malbruna (Nalbruna), správně asi Val bruna, jest společný osadě i údolí Zajzerskému a značí údolí tmavé, truchlivé; možno, že vnímavou italskou duší, přisedší odněkud ze slunnějšího jihu, sklíčil pohled na holé, vysoko k obloze strmící stěny, příkré, temným jehličím pokryté stráně blízko k sobě přisunuté, na bezútěšné pouště nánosů a úzké, divoké skalní rokle, jež ve svém souhrnu tvoří Zajzeru. Cit a porozumění pro velebu takové přírody vzňaly se vlastně teprve v člověku devatenáctého století. Na mapě připojené k Marinelliho „Guida del canal del Ferro“, kopii to mapy ital. vojenského zeměpisného ústavu z r. 1891., nacházím toto jméno (Valle Malbruna) vepsáno do rokliny, jež od sedla Rudní vrch se svažuje do Zajzeru a z které stéká ohromný nánosový proud pod chatou D. Ö. A. V. Mapa téhož ústavu z r. 1899.

*) G. Jaeger, l. c. str. 24.

**) Co o tom Gstirner l. c. str. 410 uvádí, nevybočuje z mezi povšechných domněnek, sice možných, ale ničím blíže nedoložených, mimo to netýká se direktně Ovčjasas.

**) Také Gstirner jest proti tomuto názvu str. 418.

†) Hacquet l. c. předmluva XV.

jméno to více neuvádí. Zmíněná strouha sluje správně „v rutu“, svah nad ní k Černému vrchu pak „nad rutom“.

Jako Ovčjasas, tak i blízké Ukve*) jsou od věků slovinské, a německý význam Uggowitz je pouze přeměnou původního názvu. Potok, jenž jimi protéká — přítok Felly — má jméno Ukva.

Za to Malborghet jest původu nepopíratelně italského i není vzhledem k tomu nezajímavé, že okolní Němci ani se nepokusili změnití toho jméno. Hacquet**) píše „Malburgetha“. Pojem jména leží na snadě. Že italské vesnice nevynikají úpravností, jest obecně známo; než, jak asi vypadávalo to v Naborjetu, jak dí Slovinci,***)) když sami zakladatelé dali mu jméno mal borghetto (špatný, ošklivý městýsek)!

Dědinky, vlastně skupiny domů, St. Katarina slov. (St. Kathrein něm., St. Caterina it.) a Kuk slov. (Gugg něm.) převedou nás do sirných lázní německého jména Lussnitz, jimž Slovinci říkají Ušce.

Poslední osadou před Pontabljem jest Lipaljavas, dosud slovinská, z níž Němci učinili Leopoldskirchen, neznámo jakým řízením Božím. Friulsky sluje à la Glesie.

Na jižní straně údolí Kanalského týčí se hory naší skupiny a sice část hřebene Lovce a celý hřeben Poludnika. Hned nad Horní Trbiží vystávají lesnaté hřbety Prisanika (Prisnig, Briznik) a Florianky, s jmény původu slovinského; něco západně vrývá se do nich malý úval něm. Scharpagraben od potoka téhož jména zvaný; jméno jest snad italského původu od scarpo šikmý, srázný. Následují pak za sebou úval Višarjský (Luscharigr.) a Lisičnjak (Fuchsgr.). Kdežto potok onoho ústí do potoku Vertinova logu (Bartologr., Schadbach = Scheidebach†) a tím do Zilice, vlevá se potok Lisičnjaku do Filče (Filza = malá Fella); Filča s Belou pak u Ovčjasas tvoří, splývajíce, Fellu. Poněchávám toto italisované jméno z praktických důvodů, ač vím, že slov. zní Bela, ježto máme slovo Bela (nehledě k jeho opakování v jiných částech skupiny) již jako přítok Felly. Mluvíti pak o Bele ústíci do Bely, mohlo by vésti k nedorozuměním. Mezi Belou a Lisičnjakem zvedá se alpa Limouca, vedoucí na Svaté Višarje††) (Luschariberg, Heiligenberg, friulsky Montsante). Višarje neznámená ovšem, jak se Findenig domníval, místo nižší než Viš, nýbrž naopak místa vyvýšená. Plural proto, že má hora tři vrcholky, a dříve, dle mínění Frischaufova,†††) i Lovec k nim byl čítán. Máme tedy v tomto jméně analogii našich Svatých Hor a Kopečků. Jméno Luschari (it. Lussari) jest mladší, snad původně italské; upozorňuji však na to, že v krajině dnes ještě Slovinci obývané, pod Lipaljavaskou alpu jest les, zvaný Lušora, název to, jenž s oním etymologicky dojista souvisí, ač-li vůbec „Luschari“ není pouhou skomoleninou z „Višarje“ ovšem původu italského (friulského), na př. (i)l ušari(e).†*)

*) Plurale tantum.

**) Hacquet, l. c. str. 65.

**) Sdělení prof. dra. K. Chodounského.

†) G. Jaeger, l. c. str. 28.

††) plurale tantum.

†††) Frischauf, Grazer Volksblatt, December 1899.

*) Ještě Hacquet l. c. str. 65. píše „Usharje-Berg“, patrně dle Valvasora Topogr. Archiduc. Carinth. 1688.

Cestou vedoucí úvalem Meskonka k alpě Limoucké možno strmě sestoupiti do Ovčavsi. Zde otvírá se údolí Zajzerské.

Název údolí Zajzery nesouvisí nikterak s německým způsobem jeho psaní (Seissera), jenž by mohl někoho svést k analogisování se Seisseralpe u Bolzana a k myšlence na společný původ obou. Seisseralpe sluje dle osady Seis. Jméno našeho údolí však značí „za jezerca“, to jest místo za jezerem a jest tedy čistě slovinské. Oršem není jezerem tím míněno jezero Rabljské, jak myslí G. Jäger;*) jméno Zajzery pochází dojista z Ovčavsi. Míněna jest jím alpa, na níž nyní stojí chata DÖAV. Zdá se, že tam v pozadí údolí, kde nyní mohutné bílé proudy nánosů sluneční světlo odrážejí, dříve dřímalo jezero. Snad povstalo tím, že srčicím se velkých mass horských potoků údolí se zrazil a v jezero rozlil; dosud ukazují Ovčavesští místo, kde prý se jezero to provalilo. Co tomu říkají geologové, ovšem nevím. Nezdá se to však pravdě nepodobným. Avšak máme dokument historický, jenž existenci jezera toho zaručuje.**) V listinách o majetkových sporech mezi Benáťany a biskupstvím Bambergským, vlastním to údolí Kanalského, které byly řešeny v druhé polovici XVII. století, číni se z Benátské strany zmínka o jakémsi „lageto“ = jezírku a rybářských chatách, jakož o pohoří „Vrsina“ a „Canina“. V replice biskupství uvádí se pak, že „der mentionirte See „sive lageto“ wäre hinter dem Berge Carnadul und Moutasch — „retro Nalbrun“ am Berge Sudogna zu zeichnen.“***) Sudogna jest zřejmě Somdogna, „lageto“ leží mezi Montacciem, Krnidolem a Nalbrunem; Nalbrun pak je Ovčavas, neboť, jak již bylo zmíněno, i dnes zvou Italiané tuto osadu Malbruna, tak že místo, kde jezero se nacházelo, určeno tím do nánosových proudů v kotlině nynějšího Zajzerského údolí a nikoliv do polohy jezera Rabljského, kterážto domněnka i proto jest pravdě nepodobná, že by pak obyvatelé jezera Rabljského usazení byli dali jméno údolí oddělenému od nich ještě nyní dosti těžko a dříve jistě ještě tíže přestupnou hradbou hor, kdežto z Ovčavsi jest přístupno pohodlně.

Tak vidíme, jak staré lidové jméno zachovává a v myslích potomků oživuje dávno zašlý obraz přírody. Jak nádherný, přímo Boecklinovský, obraz musil tehdy skytati pohled do Zajzery! V klíně tmavých lesů těsně objatých bílými kolossy horskými obrazilo malé tmavozelené jezírko azur oblohy a bílé chumáče mraků po ní plujících. Žádný všetečný turista nerušil klid grandiosní přírody. Jen časem zavítal ku břehu ojedinelý rybář, aby rozhodil síť, a pak jen lovec anebo plachá lesní zvěř.... Jezírko zaniklo, podlehnouti osudu, jenž brozí zřejmě i jezera Rabljskému, nemůže více lákati turisty do Zajzery, zaniklo v době, kdy ještě žádný profanující pohled tuctového globe-trottera nemohl znesvětit jeho panenskost. Avšak dosud stojí gigantické hory, které se v něm zrcadlily, a k nim upíná se naše touha, kdykoli pohlédneme k jasným jich tmenům.

(Příště dále.)

*) Touristenführer im Kanaltal, Wien 1873. str. 25.

**) Pisemné sdělení od prof. dra. Joh. Frischaufa. Listiny jsou uloženy v zemském archivu Štýrském (rukopis č. 1447.).

***) S obou stran citují se listiny, které — existovaly-li — dle prof. Frischaufa dovolují souditi, že některých z těchto jmen bylo již v XI. století užíváno. Biskupství Bambergské bylo založeno r. 1007.

Úrazy v Alpách roku 1900.

Sestavil Otakar Laxa.

II.

Úrazy ve vysokých Alpách.

A. Z příčiny subjektivní.

a) Způsobené slepou odvahou.

1. 24. února vydal se A. Hassler, úředník z Vídně, stezkou Preinthalskou na Raxalpu. Ježto se nevracel, vyslán záchranný sbor, který po dlouhém hledání našel jeho mrtvolu zaklíněnou ve skalní trhlíně rokle. Cesta Hasslerem volená je i pro vycvičené chodce obtížnou v létě, tím spíše ovšem v zimě.

2. Dne 3. června vystoupila společnost na Tuxeck novou rutou přes jihozápadní hřeben. Sestup, který volen přes severní stěnu, protáhl se do večera pro zalednění skal a velkou křehkost kamení. Účastník výpravy, studující Dörpighans, který první překonal poslední obtíže, spustiv se komínem po laně, dosáhl sněhového pole, na němž při sjíždění byl zasažen kamenem, jenž jej strhl přes sněhové pole, tak že jen stěží se zadržel brzděním rukama ve sněhu. Hned pokoušel se ostatní varovati od sjíždění, než volání jeho nebylo porozuměno. Teprve za tmy dorazili ostatní na sněhové pole. Nedbaje temnoty a varování ostatních druhů, dal se studující Scherer do sjíždění po sněhovém poli, zabočil do skal a sřítíl se přes ně do hlubiny. Mrtvolu jeho bylo možno teprve druhý den vyhledati a přenést do Hinterbärenbadu.

3. 14. října vydal se inženýr Köhl a technik Marx z Mnichova na Todtensesselspici v Císařském pohoří. Lanem upoutání postupovali až po vrchol, kde Köhl se oddělil, ačkoli varován, a pokoušel se o nový výstup. Marx na to výstup provedl a na zpáteční cestě nadarmo čekal na druhá. Ten nevrátil se a nalezen mrtev ve skalách.

b) Způsobené nezkušeností a neopatrností.

Nedostatečná výzbroj způsobila loni tyto úrazy:

1. 4. června sklouzla na Hochschwabu ve sněhu paní Bahalová z Vídně. Vydala se ve společnosti chotě a dvou deer. Utrpěla značná zranění, jimž po několika dnech podlehla. Rovněž mladší dcera lehce se zranila. Výzbroj účastnic byla nedostatečná.

2. O svátcích svatodušních podnikla společnost dvou pánů a slečny výstup na Raxalpu z Höllenthalu. Byvše nedostatečně vyzbrojeni, potřebovali k výstupu mnoho času. Konečně dostavila se únava, a ježto neměli ani proviantu, trpěli hlad a žízeň. Pokračování v cestě bylo nemožné a musili v opuštěné chatě zůstat.

3. 8. července zahynul na Schneebergu J. Bann z Hamburku. Oddělil se onoho dne od své společnosti, která pro nepohody nastoupila zpáteční cestu, a hodlal dosíci hotelu „Hochschneeberg“, kde jej očekávala sestra. Byl marně očekáván a zahájen po něm pátrání. Po dlouhém hledání nalezena jeho mrtvola u Klostervappenu. Neví se, zda vyklouzl, či byl bouří smeten; zjištěna pouze jeho nedostatečná výzbroj, neboť neměl ani okutých bot.

4. Při sestupu se známého skalního výběžku „Frau Hitt“ v Karwendlu u Innsbrucku spustil jakýsi Haller svého přítele, klempířského pomocníka Ortnera, pomocí řemenu na úzkou skalní lištu. Řemen byl asi krátký, neb Ortner se ho pustil; stanul sice na okamžik na liště, než ztratil rovnováhu a spadl do hlubiny, kde jeho roztrženou mrtvolu jini turisté našli.

Vyklouznutí na ledu a ve skalách událo se v těchto případech:

5. 27. července vydali se dva turisté z Holandska s vůdcem Pavlem Platzterem a aspirantem vůdcovství J. Theinerem na Stickle Pleiss-u Trafoi. Vyšli o 2. hodině noční s bergské chaty a o 5. hodině ranní dosáhli strmého

místa firnového, kde bylo nutno raziti stupy. Než jeden z turistů, jménem Mikuláš van Doorn, na stupy nečekal a vykročil ku předu, vyklouzl však a strhl Platzera do hlubiny, kdež oba zahynuli.

6. 3. srpna slezli Langkofel kupec Holzer, zámečnický mistr Schmid z Norimberka s vůdcem Rifesserem. Při sestupu sklouzl jeden z turistů v příkré sněhové struze, a strhl s sebou ostatní, ačkoli vůdce ihned pikl pevně zarazil. Sklouzli více než sto metrů hluboko na snůtky. Oba turisté zranili se lehce. Vůdce utržil ránu na hlavě, vydal se však ihned do chaty langkofelské, odkud ke zraněným posílal hlídač s houněmi.

7. Tři učitelé podnikli výlet na Aiguille de Warens u St. Gervais-les-Bains. Krátce potom, když opustili vrchol, sklouzl jeden z nich, Hugard, a spadl na úpatí skalní stěny, kde oba jeho druzi po dlouhém hledání našli jej mrtvého.

8. Dne 17. srpna hodlal jistý Angličan vystoupiti s vůdcem na Grasleithurm (Rosengarten). Při výstupu komínem žádal turista vůdce, by jej nechal šplhati napřed. Při tom však sklouzl a spadl, sice pouze několik metrů hluboko, však stržený kámen zasáhl padajícího a roztránil mu nohu v kotníku.

9. 5. září zranil se jistý duchovní s vůdcem v roklí, táhnoucí se z Passo di Ball do Vall di Roda. V roklí na příkrém místě ležel tvrdý sníh a byl z obou stran podemlet. Na tento sněhový most spustil vůdce nejprve duchovního a nechal jej napřed jíti. Tento vyklouzl a strhl nezajištěného vůdce, tak že oba sřítli se přes snih na skalní plotnu a pak do skalní rozsedliny. Duchovní zlomil nohu a ruku, vůdce se značně zranil na hlavě, měl však ještě tolik síly, aby pospíšil do St. Martina o pomoc.

Při sjíždění na sněhových pláncích nutno býti velice opatrným, neboť nezdřídka snih zakrývá kameny nebo dolíky, jež mohou býti příčinou vyklouznutí a pádu. Doporučuje se vždy spíše traversování.

10. Z jara podnikla společnost několika turistů výlet na Reichenstein (u Eisenerzu). Při sestupu spěchali, by zastihli ještě příhodný zpáteční vlak, a sjížděli na sněhových svazích. Při tom Dr. Karner zajel nohou do změkklého sněhu a pádem vyvrtnul si nohu.

11. července slezlo několik mnichovských turistů Ackerlšpici. Při sestupu chtěl jeden z účastníků po sněhu sjetí, upadl však a tak se zranil, že musil býti zvláštním výpomocným sborem snesen na nosítkách do údolí.

Horské tury mají vykonávatí toliko lidé zdraví, kteří jsou zejména o své bezzávatnosti přesvědčeni.

12. Neďaleko Glocknerského domu spadl J. Worschech z Vídně s místa úplně bezvědného a zabil se. Trpíval padoucností a zdá se, že záchvat této nemoci byl bezprostředně příčinou jinak nevysvětlitelného neštěstí.

13. Na Titlisu zabýnul Dr. P. Voigt, soukromý docent národního hospodářství z Berlína, s vůdcem Hurschlerem. Ačkoliv Voigt byl krátkozraký a trošl závratí, podařilo se výstup; při sestupu však Voigt sklouzl a strhl vůdce přes strmou pláň sněhovou a skály do pukliny ledovcové. Jiná partie za nimi jdoucí povolala z Engelbergu pomocnou kolonnu, která po dlouhém namáhání vyprostila mrtvolu z pukliny.

Vůdce koná platné služby, pokud stačí jeho síly. Mnohdy zavládnou však okolnosti, jež vyžadují, by každý z účastníků opatřil se vůdcem, a spoření mívá za následek vážné nehody. Tak při obtížných výstupech, nebo je-li počasí nejisté a nutno výstup rychle provést, třeba dbáti o dostatečný počet vůdců. Zanedbání této závažné podmínky způsobilo loni několik úrazů.

14. Na svazích Kesselkopfu (skupina V. Venedigra) zahynuly dvě dámy z Berlína. Wibmer, nájemce Pražské chaty, který, byv upozorněn, že k chatě jdou tři dívky, šel naproti společnosti, a píše o příhodě té takto (Mittheilungen d. d. österr. Alpenverein): Dostihl jsem společnost, když přešla již ledovec viltragenský a urazila hodný kus nové cesty, tak zvané „Gamsleiten“

kol Kesselkopfu ku Pražské chatě. Vůdce Gasser z Brambergu šel napřed se starší dámou, já vedl dámu v prostředních letech; nejmladší, která žádné podpory nepotřebovala a šla velmi dobře, byla poslední. Tak šli jsme asi půl hodiny pomalu hlubokým, teplem rozměklým novým sněhem, až asi prostřed „Gamsleiten“ pod místo zvané „Knorren“. Tu zaprasklo nad námi a sřítla se lavina. Několika rychlými skoky ku předu dostali jsme se šťastně z dosahu lavin, těsně za námi hučících. V několika okamžicích zaburácela však ještě větší lavina přímo na nás. Pinzgavský vůdce s nejstarší dámou, jenž byl před námi 4 kroky, zůstal ušetřen, nás ale strhla lavina, a mně byla dáma v pravém smyslu s rukou vyrvána. Vyprostil jsem se ještě šťastně z laviny, zatím co obě dámy, a sice ta, kterou jsem vedl, a nejmladší, byly lavinou do hlubiny strženy. Spěchal jsem rychle, jak jen možno do Pražské chaty, bych vyzval přítomné turisty a vůdce k pomocné práci. Pinzgavský vůdce šel ihned horní novou cestou, nosič, šafář z Innergschlössu a já ubírali jsme se dolní částí Kesselkopfu k místu neštěstí. Nalezli jsme v lavině obě dámy již mrtvé, a zbývalo nám jen dopravit je do Innergschlössu. Obě zhybnulé dámy byly z Berlína. Jedna slula Helena Witteová, druhá Alžběta Rademacherová. — Neštěstí toho bylo možno se uvarovati dostatečným počtem vůdců. V červenci napadlo velké množství sněhu a nový snih za letních dob záhy jhne a pochod jim stává se velmi obtížným, tura se prodlužuje. Jeden vůdce pro tři dámy za těchto okolností nestačil. Musil každou zvlášť na různých místech převáděti a vésti, čímž tím více se prodloužila cesta až do pozdního odpoledne.

15. 8. srpna zahynuli na Barre des Ecrins dva turisté s vůdcem. Společnost sestávající z turistů prof. Mestralleta, Thore, Lamberta, vůdce Petra a Evžena Estienneho přišla při sestupu s vrcholu do nečasu a ztratila následkem toho mnoho času hledáním cesty a přechodem příhorní šterbiny. Na strmém a zaledněném svahu sklouzl pojednou Mestrallet a strhl ostatní s sebou. Pád na štěstí udál se do sněhu a pouze Petr Estienne přelomil si 3 žebra. Brzy na to přikvačila noc, ve které nejen že trpěli zimou, ale i hladem, neboť potraviny byly zanechány na Col des Ecrins. Ráno byl zkoušen sestup, než Mestrallet a Thore vysílením nemohli již ku předu. Proto Lambert a Evžen Estienne vydali se rychle do údolí pro jídlo i pomoc, při čemž spadl Lambert do pukliny a jen s námahou byl vytažen. Když se Evžen E. s potravinami navrátil, nalezl oba turisty i svého bratra mrtvé. Při opětovém sestupu spadl Evžen E. třikrát do puklin ledovcových, ale vždy se z nich vyprostil. Zdá se, že turisté nebyli vycvičení a pro podobnou turu vytrvali, a jest patrné, že příbráním ještě jednoho vůdce byli by šťastně překonali obtíže.

(Příště dokončení.)

*

Ze Slovanských Alp.

Naši chatu není dnes z údolí viděti; je celá ve sněhu i se střechou. Pan starosta Muri píše, že do polovice ledna bylo v Savijských Alpách málo sněhu, tak že i výstup k chatě byl dobře možný; brzo na to však na horách sněžilo mnoho a dlouho, tak že po chatě není potuchy. Příčiněním pana starosty byla však chata na zimu dobře zabezpečena a nemáme o ni starosti. V samé obci Jezera nebylo do polovice února více sněhu než u nás v kraji.

Chatu Zoisovu na jižním svahu Grintovce navštívili v minulém letě 173 turisté. Značnou tuto návštěvu způsobilo otevření naší chaty, neboť čeští a slovínští turisté, kteří konali přechody se severní strany Savijských Alp na jižní nebo naopak, zastavili se nebo přenocovali skoro všichni v chatě Zoisově.

Chatu pod Golici v Karavankách, náležející kraňskému odboru D. Ö. A. V., byla r. 1900. navštívena 317 turisty.

V díle „Oryctographia carniolica oder Physicalische Erdbeschreibung des Herzogthums Krain, Istrien und zum Theil der benachbarten Länder“, která vydána byla roku 1784., zmiňuje se Hacquet o údolí jezerském, které

dle slov jeho před časy zaplaveno bylo vodou a bylo jezerem, o němž nyní není potuchy. Na severní straně Grintovce viděl Hacquet velké ledové a sněhové stráně, které bezpochyby nikdy nemizejí; sondil tak z toho, že nalezl je v tomto stavu počátkem srpna, a to v roce, kdy již po 4 měsíce byla velká tepla. Spisovatel zmiňuje se dále o kyselce jezerské, rozbirá ji chemicky, polemizuje s Valvarovem v této věci, uznává její způsobilost. tvrdí však, že třeba ji pít na místě samém, aby byla opravdu užitečnou. Na mapě, přidané k dílu, jmenuje údolí jezerské „U Jeseru“, říčku Kokru jediné slovinským jménem, město Kräu pak Krain.

Na Jalovec (2666 m) v sousedství Manharta vystoupil turisticky poprvé r. 1875. C. Wurm s pastýři Wallasem a Cernutem, který uvádí, že lovcí kamzíků již před ním vystoupili na vrchol. V zajímavém vypravování (Jahrbuch des Steir. Geb. V. 1877.) líčí Wurm obtíže prvního výstupu, které byly velké. Z našich členů potvrzuje p. Dr. J. Hřiva, že výstup na Jalovec je značně těžký; některý rok není vůbec nikde zmínky o výstupu na Jalovec.

Stavba bochyňské dráhy bude dle „Edinosti“ vyžadovati delšího času, než původně bylo projektováno, poněvadž na některých místech, kde dle projektu bylo čítáno na tvrdou skálu, přišlo se na ssutky. Výlohy stavby budou tím značně větší.

Nový most přes Soču. Železný most přes Soču počal se stavěti v Přímoří u bašského údolí (včetně od Tolmina).

O Jezeru a Alpách Saviňských přednášel v únorové členské schůzi plzeňského odboru klubu českých turistů vážený člen náš, zemský advokát pan Dr. Heřman Šikl.

Okrešelskou chýší nad logarským údolím líčí turista A. Bauer v „Jahrbuch des Steirischen Gebirgsvereines“ již r. 1875 jako hostinnou chatu. Již tehdy bylo jedno lože na pryčně připraveno; ohniště ovšem sestávalo z narovnaného kamene; turisté dokonce našli tam jednou několik párů dřeváků, z čehož byla velká radost. A to nebyla nynější chata, nýbrž bídná, malá chaloupka. Jak nyní jsme zhyčkáni! Když z doby té čteme o Korošické chatě, jak je skvostně upravena pro turisty, majíc místa pro 8–10 osob a „dvě solidní, zasklená okna“, už divíme se, s čím ještě před nedlouhou dobou museli se spokojiti alpské turisté.

*

Dráhy.

Statistiku železnic v královstvích a zemích na říšské radě zastoupených za r. 1899. vydalo nedávno ministerstvo železnic. Z obsáhlých, velice podrobných dat uvádíme, že koncem r. 1899. všechny železnice měly délku 18.817 km, z nichž státních drah je 7584 km. Toliko 3.4% drah je úzkolejných, ostatní jsou normalní. 21% připadá na trať horizontální, 79% délky má spád. — První velkou horskou drahou vůbec byla železnice přes Semmering, jejíž byla otevřena r. 1854. Dvě léta na to dostavena byla první úzkolejná dráha v zemích alpských z Lambachu do Gmundenu. — Ve slovanských alpských zemích byly otevřeny dráhy: Trbiž-Lublaň r. 1870., Trbiž-Bělák r. 1873., Trbiž-Pontebba r. 1879., Lublaň-Kamnik r. 1891, Podkloster-Sv. M. hor r. 1894. — Část trati jižní dráhy z Celovce do Běláku byla odevzdána vzbě r. 1864., brennerská dráha r. 1867., pusterthalská dráha r. 1871., trať z Hieflau do Eisenerzu r. 1873., trať z Halleinu do Wörglu a z Bischofskofenu do Selzthalu r. 1875., z Inšpruku do Landeku r. 1883., z Landeku do Bludenze rok na to, z Eisenerzu do Vordernbergu r. 1891., Valsuganská dráha r. 1896.

a pinzgavská lokální dráha (z Zell am See do Krimmlu) r. 1898. — Ze zajímavých statistických dat uveřejníme přistě ještě některá. Dnes dodáváme, že investovaný kapitál v železnicích činí 5900 milionů, tedy skoro 6 miliard korun (ve státních drahách 2276 mil., v soukromých 3624 mil.), že lokomotiv je 5153, osobních vozů 11.165, nákladních 113.100. — R. 1899 bylo dopraveno 142 mil. osob, z toho 68 mil. po státních drahách. — Ještě se zmiňujeme o tom, že v I. třídě jelo 0.84%, ve II. třídě 6.78%, ve III. třídě 89.55% osob (zbytek připadá na vojenské osoby), a že toliko 4.4% obecnostva užilo rychlíků.

Zillerthalská dráha byla v části z Lenbachu do Fügen otevřena koncem prosince m. r.

*

Zprávy spolkové.

Valná hromada českého odboru slovinského alpského družstva konána byla 9. dne února o 1/2 8. hodině večer za četného účastenství dam i pánů. Jednomyslně byla schválena zpráva o činnosti, kterou uveřejnili jsme v předešlém čísle, rovněž i zpráva pokladní, dle které odbor měl roku 1900. příjmů 8320 K 06 h, vydání 8308 K 61 h. Mezi příjmy bylo členských příspěvků 1720 K, příspěvků na chatu 4856 K 31 h, a hrubý výnos z chaty za loňský rok 386 K 88 h. Z vydání uvádíme: na dokončení stavby, zařízení a udržování chaty 3645 K 24 h, na stavbu a opravu cest 961 K 70 h, na splacení dluhů odboru 2191 K 78 h. Aktiv má odbor 20.647 K 91 h (chata, zásoby, knihovna atd.), passiv dosud 12 331 K 61 h. tak že čistě jmění činí 8316 K 30 h. — K valné hromadě sestavil pokladník pan Dr. St. Prachenský následující přehled příjmů a vydání za dosavadní leta činnosti, i přehled, k jakým účelům bylo peněz odborových užito.

Příjmy:		Vydání:	
Roku 1897. . . .	1.259 K 34 h.	Roku 1897. . . .	448 K 26 h.
" 1898. . . .	2.659 " 08 "	" 1898. . . .	1.989 " 28 "
" 1899. . . .	16.479 " 10 "	" 1899. . . .	18.045 " 35 "
" 1900. . . .	8.027 " 29 "	" 1900. . . .	7.254 " 57 "
	28.424 K 81 h.		27.737 K 46 h.

Vydání:

Roku	Kancelářské potřeby	Přednášky a členské schůze	Knihy	Cesty	Chata	Publikace
1897.	263.34	94.92				
1898.	270.70	354.72	127.96	100.—	266.30	794.70
1899.	161.01	319.68	57.56	1491.20	14972.54	686.66
1900.	214.49	183.42	14.08	989.99	4447.—	1320.59
	909.54	952.74	199.60	2581.19	19685.84	2801.95

Z výkazu tohoto jde na jevo, že k účelům čistě alpinským (rub. 2.—6.) vydáno bylo 26.221 K 32 h, čili skoro 95% všech příjmů. — Volné návrhy podány nebyly. Po přátelském rozhovoru o účelech odboru skončil předseda p. prof. Dr. Chodounský vřelým doslovem schůzi.

Příští společenský večer odboru bude se konati ve čtvrtek 7. dne března, ve velkém sále „u Štajgrů“ ve Vodičkově ulici. Pan setník Patrik Blažek, člen redakce „Politik“, vybral si ke své přednášce thema: „Paběrky ze Saviňských Alp a z cesty do Paříže“, v koncertu po přednášce budou účinkovati pianistka slečna Eugenie Julišova a koncertní pěvec pan K. Šmaus. Podrobnější program bude sdělen v denních listech.

Dary do tomboly, která bude odborem pořádána v prvních dnech dubna, přijímá pokladník odboru p. Dr. Stanislav Prachenský, zem. advokát v Praze, Zderaz 1947.

Akademikové smíchovští pořádají budou koncem března koncert, jehož výtěžek věnovan bude na českou chatu. Bližší sděleno bude v denních listech a na nárožích.

Další výkaz o příspěvcích na českou chatu:

Pan Adolf Duchon, řídící technického úřadu na Smíchově	10 K — h.
„ Albrecht Chvála, obchodník v Praze	20 „ — „
Sl. okresní výbor v Čáslavi	20 „ — „
Pan Fr. rytíř Jansa, prezident vrchního soudu zemského v. v.	12 „ — „
Ot. Občanská záložna na Smíchově	50 „ — „
„ Záložna Vinohradská	20 „ — „
Odbor klubu českých turistů v Plzni	10 „ — „
Pan K. Stidl, vrchní úředník České spořitelny	10 „ — „
K uctění památky zesnulého pana Dra. Karla Chodounského:	
Nejmenovaní páni manželé	1000 „ — „
Pan MUDr. Edvard Taun na Smíchově	10 „ — „
Různý příjem	1 „ 02 „
Úhrnem	1163 K 02 h.
Činí celkem	8271 „ 83 „
K tomu dle předešlého výkazu	9434 K 85 h.

V Praze, dne 27. února 1901.

Noví členové odboru:

Pan Jar. Bartošek, kand. inž. na Smíchově,
 „ Mat. Blecha, architekt a stavitel v Karlíně,
 „ Rud. Böhm, rev. zemské banky v Praze,
 „ Jos. Durdík, úředník na Smíchově,
 „ Jaroslav Havel, účetní v Karlíně,
 „ Frant. Hirsch, c. k. profesor v Plzni,
 „ J. V. Hrubý, knihkupec v Plzni,
 „ Dr. Ferd. Jekl, c. k. profesor v Brně,
 „ Ant. Kostinec, c. k. profesor v Plzni,
 „ Josef Novák, velkoobchodník v Praze (zakládající),
 „ Dr. Ot. Pavlánský, mag. koncipista v Praze,
 „ MUDr. Ferd. Pečírka v Praze (zakládající),
 „ Aug. Pišchke, rada zem. soudu m. m. v Plzni,
 „ Pavel Pišecký, c. k. auskultant na Smíchově,
 „ Jan Simla, c. k. profesor v Plzni,
 „ JUDr. Karel Šebesta, zemský advokát v Praze,
 „ Václav Schulz, právník na Smíchově,
 paní Ludmila Schmattová v Praze,
 pan Lad. Štulc, zem. revident na Smíchově,
 „ Aug. Tausch, vicepresident c. k. krajského soudu v Plzni,
 paní Pavlína Tomšičová v Praze,
 pan JUDr. Jan Vondráček, substitut státního návladnictví v Plzni.

Knihovně české chaty daroval krajan náš pan Otakar Bouček, c. k. lesní komisař v Radovljici, čtyři ročníky „Zlaté Prahy“. Děkujíce všem dárci, prosíme členy odboru, by následovali brzo dobrého příkladu.

V čísle květnovém uveřejníme ve zvláštní příloze vítané zajisté poučení pro turisty, kteří letos podivají se do slovanských Alp, zvláště pro ty, kteří zavítají poprvé do krásné této horské oblasti. Ve článku bude podán také přehled výstupů v jednotlivých skupinách horských.

Generální seznam všech tří ročníků „Alpského Věstníku“ podáme členům v čísle, jež vyjde 1. května t. r.

✱

Různé zprávy.

Jan Eller, farář v Suldenu, pohřben byl 14. února, stár jsa 72 let. Důstojnému starému pánu bude zachována trvalá vděčná vzpomínka sta tisíců turistů, kteří od počátku let šedesátých až do nynější doby přišli do Suldenu a do skupiny Ortlesské, a nehynoucí vděk budoucích generací alpských, které budou těžiti z práce celého mužného věku zvěčnělého pana faráře, jehož organisátorská činnost učinila ze Suldenu, dříve neznámé a malé vesničky, a z nádherného okolí jejího alpský kraj, kde dnes nalezne největší pohodlí ten, kdo chce viděti nesmírně krásné alpské kraje zdola, turista pak východistě, odkud je možno podniknouti množství tur lehčích i nejtěžších. Starý pán pohostil již v letech šedesátých každého alpského turistu, později pak zařídil hotel, který řídily sestry jeho. Každý návštěvník Suldenu do r. 1895., kdy zřízen byl nový, nádherný „Sulden-hôtel“, a i potom většina turistů, která šla vždy do staršího hotelu, vzpomene si vřele pana faráře, který předsedal v sále hotelu v poledne i večer a každému prokazoval jen vlídnost a příjemnost. Buď mu vděčná paměť!

Lyonská „Revue Alpine“ a curijská „Alpina“ zmiňují se o postavení české chaty v Saviňských Alpách i o tom, že náš odbor zřídil na severní straně tohoto horstva stezky pro turisty.

Dráha na Pannu. Podnik provádí se ne rychle, ale stále. Tunel ke stanici Eigerwand (2867 m nad mořem) bude hotov až v prosinci. Stavbu jeho bylo loňského leta nutno zastavit, poněvadž by byl musil materiál býti svážen po trati, která byla již otevřena Roku 1901. bude však hotova postranní šichta, do které se dobytý materiál bude svážeti. V tunelu pracuje nyní v zimě 90 dělníků. Zásoby pro dělníky a inženýry složené jsou u stanice „Eigergletscher“.

Na ochranu protěže bude letos dle ujištění zemského maršálka barona Gudenusa, daného rakouskému klubu turistů, i pro Dolní Rakousy vydán zákon.

V zimě, kdy spojení z Čech do Alp je delší ještě než za leta, podnikli letos členové našeho odboru mnohem častěji než ve dřívějších letech výlety a výstupy v českých horách. Zaznamenáváme zde výstupy členů v Šumavě, v Krkonoších na různé vrcholy, v Jizerských horách, na Ještěd, v Krušných horách. — Někteří naši členové skoro každý týden podnikají tury po lyžích v Krkonoších a v horách Jizerských.

Věstník zasílá se členům českého odboru slov. alpského družstva zdarma. — Předplatné na rok 1 zl. 50 kr., pro členy klubů turistických 1 zl.

Věstník vydává český odbor slov. alp. družstva řízením Dr. Bohuslava Franty v Praze-II., Zderaz č. 1946.

Alpský Věstník vychází prvního dne každého měsíce, vyjímajíc červen, červenec, srpen, září.